

מביט למסדה ושעורים בהסתכלות

אמר ר' עזמות : הספר הכי מענין בספר-רותנו עכשיו הוא ספר-התליפון.

אוהב אני לפרקים לעיין בשמות-הגדולים אשר בקונטרס החשוב הזה ולדפדף בו ישר והפוך, לקיים מה שנאמר : הפך ביה והפך ביה דכולא ביה.

ובכדי שהנערה הימננה על התי-ליפון לא תוכל להחליף את המספרים, כדרכה בקדש נתתי בהם סי-מינים כר' יהודה בעשר מכות אשר בהגדה, דהיינו למשל :

בגדול החל — ב"צור" שלנו (297) : ר' יוד ילין.

אני מצלצל (312) — "יבש" ועונה לי מערכת "הארץ" ; צועק אני "ביש" ! והנה מופיע "בן-ארצי".

ומה סמנו של הרב קוק ? (414) — "רת", ושכנו מיוחס איתו ? — "שם" (340) גביותם לנערים.

הסוהרים בארצנו צועקים בתי-ליפון : תפיעו ! קרדים באפ"ק ! (31) — ועונים להם "לא !" בהר-לנדית...

ואחרון אתרון הכיב... — אל תקרא אגודת-ישראל (451) אלא אגודת "ישמעאל" — זיווג מן השמים... * *

ולא רק התליפון שלנו הוא מענין אלא גם ה א ו פ י ר ה שלנו, והצגת "כרמן" בשבוע זה תוכיח !

עוד לפני "מת טובו" ולפני הרמת המסך הקצה, פתחו הכליזמר לכבוד האורחים הגדולים בעשרת-השבטים בהימנון האנגלי וסיומו ב"התקוה", וכמו להבעים האריכו הפעם בהימנון שלנו והזרו "אודד" כמו בהלל-הגדול עם "שלשלת" ארו-כה בסוף, וכל הקהל הקדוש הזה וב-תוכם הנציב והנציבה עמדו על רג-ליהם בדחילו ורחימו עד סוף פסוק. ורק שלשה מבני דודנו מחבריו של ר' בנימין העסקן הערבי החדש שלנו מתורבשים ומלובשים הדר ב"פראנז" אמתיים, ישבו על מקומ-תיהם ב"מזרח" כנטועים במסמרות ממש...

ראיתי מעשה זה ונוכרתי במעשה אחר בר' אברהם אבן עזרא, הליצן

הגדול שלנו, שבא לבית הכנסת ואיש עשיר מלובש ושונה לא קם מלפניו, ואז כתב מיד עליו המכתב הזה : מלובש משובץ מרוקם ברקם — כסותו גאותו, ולא זע ולא קם. אך משוור אתר אשר היה בבית הכנסת וראה איד לא קם האיש העשיר והחצוף הזה מלפניו, כתב מהר אתרי דברי הראב"ע כזה :

אם לא זעו ממך חונים אהי, בעלותך לפניהם — אל יחר לך, כי לא יכלו קום, כי דרך נשים להם...

ועכשיו מעשה קטן במתיא ת כ פ י ם : בשעת ההפסקה, לאחר שנפל המסך והמשחקים כברו את הקהל בגלגל-הם, שהציצו מבעד להרכים מל-מיטה, כנהוג, נשמע פתאום באולם רעש של מחיאות כפיים, והקהל שלנו, שהוא רגיל ב"ה להתעמלות-ידיים זו-לא שיה הרבה ומבלי דעת מדוע ולמה התהילן מכים כלם באצבע צודה למול התא של הנציב, שישב במבוכה עד אשר קם בעל כרחו ממקומו — מובן מאליו, שהקהל התחיל דופק ביד חזקה ביתר שאת וביתר עזו "טראד ! טראד !" וירעשו אמנות הספים כמש.

איד שרה "כרמן" המצוינה שלנו ? — "אינך אוהב ? כה איכפת לי — א נ י אוהבת !"

לקיל המהומה ומחיאות כפיים הורם פתאום המסך והופיעו כל המ-שתקים והמשחקות — סבורים היו שכל הרעש הזה לכבודם, והקהל פנה מיד אל הבמה והידיים עושות את שלהן ומרב התלהבות צועקים : "כיס ! כיס !" , והמשחקים כורעים ומשתהווים לפני הקהל, כנהוג.

בקצור, לאחד שהקרתי ודרשתי קצת מן הצד, מתברר לי כל העניו... * *

ובשעת מעשה, נתגנבתי רגע מתחת לכמיה, כדי לראות מקרוב את המשחקים לרבות הנשים מאחורי הקל-עים ואגב לעשות "סומפלימנטים" לגבורת המהומה, לכרמן הנאה וביחוד למלניק על מעשה ידיו להתפאר, והנה, מה אמר לכם רבותי ? — כשאד נכ-נסתי לשם הרגשתי את עצמי ממש ב"חויץ לארץ" כלומר : בתל אביב עם לשון הקדש של מוסקבה. (אגב, כש-נוסעים מת"א לירושלם אומרים שם : אני נוסע ל א ר צ י ש ר א ל...)

וכתי לראות את הפיגיון של טוראדור, סנין חד ומשחז מנית-המטבחים, שנפצע בו בשתי ידיו ול-

עומת זה היה הפיגיון של כרמן כמו, אולר הלוד קול-דאש בלע"ו שלקחו בהשאלה ברגע האחרון ממטבח הש-כנים, ושכא כנראה מאותה הפבריקא של "האקדה" אשר נפל אברים אברים על הבמה מידי החייל ונשאר בידו רק, ההלל... אבל, כשהקב"ה רוצה גם עפרון יורה תצים באופירה שלנו,

אגב, נודע לי כי נתעוררה שאלה בבית מדרשו של גולנינקין אם יהודה הככבי היה גב-הקומה "משכמו ומע-לח", כראוי ליבור ישראל או אם היה קצר-קומה מקטני העם, שצריך לעמד על קצה בהונותיו ולקפץ כפעם בפעם על הכמה בשעת השירה ?

את פתרון השאלה החמורה הזו יתן מסתמא גולנינקין בהצגת "המכ-בים", שתהיה אי"ה בקרוב בימינו, לכבוד הנוכה.

נוכה ונראה ! * *

ולא רק "כרמן" זכתה לבקורו של הנציב אלא גם כרמן, כי ה-גמנסיה (מדרשה בלע"ו) העב-רית שלנו, וביום הששי העבר, יום הבקור הגדול היה מאוהג היסתורי השוב בגמנסיה, שישאר לזכרון ברברי ימי החנוך שלנו : חבר המורים כלו וגם השמש צ ח צ ח ו ב י ם

ה ה ו א א ת נ ע ל י ה ס....
 וכשברק הנציב בכל המחלקות
 וצוה לתת ת פ ש לגימנסיה ליום
 אחד, כתשורה לתלמידים, רצה אחד
 התלמידים הקטנים בכתה הנמוכה —
 כך מספרים המורים בעצמם —
 להתנגד לחופש ולאמר לנציב כי אין
 שמחה מבטול מלאכה, ומנע אותו
 חברו ואמר לו בלחש: טפש! שתוק!
 הן זוהי שמחה למורים! ...

ולאחר שהנציב קרא דרור גם
 לביה"ס לנרדוי ליום המחרת של בקורו
 שם ביום השלישי — נכנסו חברי
 המרכז לישיבה להחליט פה אחד
 לשלח תזכיר לנציב ולדרש ממנו בשם
 כל המורים והתלמידים ולטובת ההנד
 העברי בארץ, שיבקר את בתי הספר
 העברים לא פחות מפעם אחת לשבוע,
 אך בתנאי שיחל את בקוריו אחרי
 החפש של הנוכה...

* *

וכדי קראו בעתון בשבוע זה ע"א
 הקנסות שהטילו על חמשת בעלי-
 המאפיות בת"א, נתעוררה כי קושיא
 המורה:

מנין באה פתאום לפקיד הסני-
 מריה של ת"א אותה הזריות המק-
 סימה לתפש ביום אחד חצי תריסר
 עברות ודוקא של מאפיות ודוקא ביי

מים שהשטן מרקד בין מועצת-פועלי
 יפו ובין שרי האופים בת"א? כנראה,
 שידיהינו פקידו עיריית ת"א, העושים
 את מצוות רבותיהם ומנהלי מ. פ. י.
 הודרו. גם הפעם לשלם לבעלי המא-
 פיות, בפעם "לחם תחת לחב", לצוד
 אותם בעבירות כדי להטיל עליהם
 קנסות...

ושוב קושיא עצומה: בקראי בכי-
 רוניקה של העתון ההגון כת"א ע"א
 "הסרט המצוין שמציגים בגודע ר ז
 ומלוא כל הארץ כבודו לא יבלתי להי
 בין בשום אופן ביה סבת השקוי לטובה
 שבא פתאום בעתון הזה אחרי הפסקה
 של חמשה חדשים, עד שאולתי לסיפא
 דקרא וראיתי מודעה גדולה ורבתי
 שנתפרסמה שם, נתברר לי כל הענין
 והכל אתי שפיר. כי חוק הוא בעולמנו
 המזור: "ביונים אין ביונים", כלר-
 מד: עסק הוא עסק אפילו בענינים
 שנוסדה בידוע, אך זרק, "לשם שמים"
 כמו למשל: מכון ההרצאות בעירנו.
 במוצש"ק העבר נדהקתי בסכנת
 נפשות מביש לתוך האולם של ביה"ס
 למי כדי לשמע את ההרצאה היפה
 ע"א "הנשמה והגוף", ואולם מרוב
 רוחקא דכלא מהרתי לעזב את המקום
 מחשש פן תשאיר הנשמה בלי גוף...
 ועצתי אמונה ליו"ר של המכוני-

להרצאות, שישתדל תחלה להרצות
 בביתו לא רוסית ולא ז'רגון אלא
 בעברית, כחאווי לסנופר עברי בבית
 הכרם...

* *

לסוף הנני מוסר לכם מכתב
 מתלמידי ה"נסתר" ככתבו וכלשונו
 ממש:

לכבוד מורנו ורבנו כש"ת מר
 עזמות שליט"א.

בעש"ק זה עברתי לפני בית-
 המרחץ של בתי הורנשטיין בזכרון
 משה, והנה הגיחו ממחבואם שני
 זוגות פאנת ארוכות וחסמו בעדי את
 הדרך, הושיטו לי גליון ופגו אלי
 בעברית צחה: בבקשה, אדון, לחתום
 על ביחאה שאנו מנישים למחלקת
 המים על קפוח זכותנו בשכונתנו,
 ראשית הבעתי להם תמיהתי על השפה
 הלאומית, השגורה בפיהם ואשר תמול
 שלשם התכחשו לה ושנית, דרשתי
 מהם, את נוסחאות המחאה שלהם.
 אז עמדו על טעותם ונפטרו ממני
 בשלום.

אחרי הדישה והקירה נודע לי
 כי הם שליחי הועד האשכנזי אשר
 נים גרוד של פרחחים ואברכים שמש-
 כחתם שלמנה ובלכד שיארבו לעוברי-
 אורח על פרשת דרכים להחתימם על

כתב הפלסטר שלהם נגד אספת
 הנבחרים. ומענין לדעת איד הם צדים
 נפשות תמות ומרמים אותן. לאחד
 הם מבטיחים כי אם יחתום לא יהיה
 צמא למים, לשני שיריבו את ריבו
 ובעל הבית שלו לא יגרשו מביתו,
 לשלישי שיספיקו בידו להוציא את
 שכנו מדירתו וביתו יהיה פתוח
 לרוחה להפקעת שערים, לרביעי
 שיביאו לו את קרובו מחו"ל בלי ויזה
 ואו דרישה כל שהיא, וכן לכלם.

חכם אחד, שהציץ ונפגע בכתב
 התלונה נפתה לחתום, אבל בתנאי
 שחתימתו תהיה מכוונת רק לאספת
 הנבחרים, וכך ראוי ברכה בחתימות
 למאנות.

ידעתי גם ידעתי כי כל הנסתרות
 נגלו לפניו אבל מי יודע אולי ימצא
 בין השורות הנ"ל איזה פרט בלתי
 ידוע ולכן מהרתי להעיר את תשומת
 לבו לזה, שיכין מטעמים לש"ק זה
 לתלמידיו הרבים בלי עין הרע.

ועכשיו שואל ד' עזמות: הן
 ה"מאת-השחורה" של הרבנים התנגדו
 כידוע, למשאל-עם ועכשיו הם עורכים
 בעצמם משאל-עם?

עזמות